

YTTRANDE

Utbildningsdepartementet

Dnr Bun 2021/103

Promemorian *Ökad kvalitet i lärarutbildningen och fler lärare i skolan (U2021/00301)* - yttrande till utbildningsdepartementet**Bakgrund**

Utbildningsdepartementet har skickat ut promemorian *Ökad kvalitet i lärarutbildningen* på remiss och Järfälla kommun har getts möjlighet att lämna synpunkter på innehållet. Promemorian beskriver hur lärarutbildningen ska reformeras och bland annat föreslås att:

- Kraven på lärarutbildningen ska skärpas och fokus förtydligas. Detta exempelvis genom att fler lärarledda timmar införs. Kopplingen mellan teori och praktik ska stärkas, liksom fokus på metodiken.
- Övningsskolor, som tidigare bara varit försöksverksamhet, ska införas permanent på alla universitet och högskolor.
- Förutsättningarna för akademiker att välja läraryrket ska underlättas. Längden på den kompletterande pedagogiska utbildningen (KPU) som riktas mot akademiker ska kortas ned, och studietakten höjas. Fler sökanden ska tas in på de kompletterande pedagogiska utbildningarna.

Yttrande**Kraven på lärarutbildningen ska skärpas och fokus förtydligas**

Järfälla kommun ser positivt på att fler lärarledda timmar införs¹. Detta skapar förutsättningar för viktig kunskapsöverföring och kan bidra till att lärarstudenter i större utsträckning besitter de förkunskaper som krävs i läraryrket. För att stärka lärarutbildningen föreslås också ett ökat fokus på kognitionsvetenskap i promemorian. Ämnet kognitionsvetenskap handlar om tänkande i vid bemärkelse. I kognitionsforskning undersöks minne, språk och lärande, men även hur människohjärnan och datorer bearbetar information. Kognitionsvetenskapliga perspektiv inkluderas redan i utbildningar riktade till logopedier, psykologer, läkare och sjuksköterskor. Men inom lärarutbildningen är kognitionsvetenskapen ofta frånvarande, trots att ämnet i högsta grad är relevant för att främja yrkesskicklighet. Järfälla välkomnar förslaget om att låta det kognitionsvetenskapliga perspektivet ges större utrymme inom lärarutbildningen.

¹ Lämna till lärosätena att lyfta en eventuell finansieringsproblematik kopplat till förslaget.

Övningsskolor införs permanent

Kommunen ser även positivt på att övningsskolor föreslås införas permanent, försöksperioden upplevs ha varit lyckosam sett till lärarutbildningens kvalitet. Förutom att övningsskolorna kan bidra till att lärarstudenter ges goda möjligheter till kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyten under den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU), ges kommuner en plattform för kollegialt lärande och verksamhetsutveckling.

Samtidigt innebär övningsskolor att studentplaceringar koncentreras till färre kommuner där samarbete finns med lärosäten kring övningsskolor. En konsekvens blir således att färre studenter placeras i kommuner som står utanför dessa samarbeten. Detta leder till ett sämre utgångsläge för rekrytering av arbetskraft till dessa kommuner. En liknande situation har exempelvis uppstått i Stockholmsregionen där Södertörns högskola placerar sina studenter i fem kommuner och Stockholms universitet placerar sina studenter i cirka tio kommuner. Resterande elva kommuner får de studenter som inte ryms i de kommuner som lärosätena samarbetar med.

Förkortad kompletterande pedagogisk utbildning för akademiker

I promemorian föreslås en försöksverksamhet med en ny, kortare kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) för blivande grundlärare och ämneslärare, i syfte att motverka lärarbristen. Utbildningen riktar sig till de med en tidigare avslutad akademisk examen och utbildningen omfattar pedagogik, ämnesstudier och verksamhetsförlagd utbildning. Förslaget innebär att nuvarande kompletterande pedagogutbildning för grundlärare, som idag är 90 högskolepoäng, ska kortas till 75 högskolepoäng och för ämneslärare 60 högskolepoäng. Detta för att gruppen som har en akademisk bakgrund ska få sin lärarutbildning snabbare. Dessutom innebär förslaget att den målgrupp som ska kunna bli behöriga att söka KPU breddas så att fler ska kunna antas till utbildningarna. Utbildningen ska vidare kunna kombineras med anställning som lärare på deltid och då kunna anordnas under längre tid än ett kalenderår eller ett normalstudieår och i annan studietakt. Det senare uppfattas som positivt eftersom det kan underlätta för obehöriga lärare som finns i verksamheterna att ta del av den kompletterande utbildningen och nå behörighet.

Järfälla kommun har förståelse för det bakomliggande syftet med förslaget om en förkortad KPU för akademiker och instämmer i behovet av att hitta lösningar på lärarbristen. Att underlätta för andra yrkeskategorier att lättare ställa om till läraryrket är en rimlig och logisk åtgärd. Samtidigt finns en viss oro för att kvaliteten på utbildningarna (och därmed arbetskraften) blir lidande om utbildningarna kortas ner och hastas fram alltför mycket. I promemorian anges också att fler sökanden ska beredas plats på nuvarande kompletterande utbildningar genom att lärosätena ska göra en ”mer flexibel bedömning där den sökandes samlade ämneskunskaper i större utsträckning tas tillvara”². Beroende på hur antagningen utformas, kan en sådan ”flexibel” bedömning resultera i att lågmeriterade personer tas in i lärarutbildningen, vilket på sikt riskerar att sänka kvaliteten i både lärarutbildningen och skolväsendet.

Övriga synpunkter

I övrigt önskar Järfälla kommun lyfta fram att ett gemensamt KPU mot årskurs 7-gymnasium bör tas fram, istället för att ha detta spann uppdelat på två separata KPU. På samma sätt förordas att ämneslärarprogram mot 7-9 slås ihop med program mot

---

² Se Ökad kvalitet i lärarutbildningen och fler lärare i skolan, sid. 9

gymnasium till ett gemensamt lärarprogram mot årkurs 7-gymnasium. Detta för att bättre matcha behovet av arbetskraft inom kommunerna och göra läraryrket mer attraktivt. Järfälla kommun menar vidare att KPU med ett samhällsvetenskapligt ämne bör avskaffas. Dessa studenter är inte anställningsbara och utbildningen leder till arbetslöshet.

Att lärosätena startar arbetsintegrerade utbildningar där studenter kan både studera om arbeta och göra VFU:n i tjänsten efterfrågas. Idag finns sådana utbildningar, t.ex. vid Högskolan Dalarna och Södertörns Högskola (mot förskola och fritidshem).

Det finns ett behov av att lärosätena och kommunerna möts för att planera för dimensioneringen av lärarutbildningen, det vill säga vilka studenter ska lärosätena utbilda så att de motsvarar kommuners behov av lärare. Idag finns det inom Stockholmsregionen ett överskott på ämneslärare mot gymnasium i historia och religion 10 år framåt. Men det finns ett stort behov av lärare med naturvetenskapliga ämnen, praktisk estetiska ämnen och moderna språk. Därför anses en diskussion om dimensionering vara behövlig i respektive region.

Järfälla kommun
